

KLIIMAMINISTEERIUM

Märgade metsade tegevuskava üleeuroopalises kontekstis

Herdis Fridolin

Elurikkuse kaitse osakonna nõunik

7. november 2023

EL loodusdirektiiv/elupaikade direktiiv

NÕUKOGU DIREKTIIV 92/43/EMÜ, 21. mai 1992,
looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku
kaitse kohta

Soodne seisund

e) **Loodusliku elupaiga kaitsestaatus peetakse soodsaks**, kui:

- selle looduslik **levila** ja **alad**, mida see levila piires katab, on muutumatud või laienemas,
- selle pikaajaliseks säilimiseks vajalik eriomane **struktuur ja funktsioonid** on praegu ja tõenäoliselt ka lähitulevikus olemas ja
- selle **tüüpiliste liikide** kaitsestaatus on soodne punkti i määratluse kohaselt;

i) **Liigi kaitsestaatus peetakse soodsaks**, kui:

- asjaomase liigi populatsiooni dünaamika andmed näitavad, et liik on oma looduslikus elupaigas **elujõuline** püsinud pikema aja jooksul ja
- liigi looduslik **levila** ei ole vähenemas ega ei vähene ka lähitulevikus
- selle liigi populatsiooni pikaajaliseks säilimiseks on olemas piisavalt suur **elupaik**, mis tõenäoliselt ka tulevikus ei vähene;

Loodusdirektiivi aruanne

- Esitamiseks Microsoft Access-põhine andmebaas
- Üldaruanne direktiivi rakendamise kohta
- I lisa **elupaigatüüpide aruanded** (60)
- II, IV ja V lisa liikide aruanded (99), sh:
  - II lisa liigid ehk nn Natura liigid (53)
  - IV lisa - ranget kaitset vajavad liigid (59)
  - V lisa - majanduslikult kasutatavad liigid (22)
- Elupaigatüüpide ja liikide levikukaardid standardses 10x10 km ruudustikus
- Esitatakse iga 6 aasta järel; esitatud 2007, 2013 ja 2019; järgmised 2025 ja 2031

Elupaigatüüpide aruanded

- **Levila** (*range*) – pindala (10x10 km ruudustiku alusel), trend, soodne võrdluslevila, meetod ja andmete kvaliteet ning muutuse põhjused
- **Elupaigatüübiga kaetud ala** (*area*) - pindala, trend, **soodne võrdluspindala**, meetod ja andmete kvaliteet ning muutuse põhjused
- **Struktuuri ja funktsioonide säilimine** – heas, halvas ja teadmata seisus elupaigatüübi pindala, trend, meetod ja andmete kvaliteet
- Peamised mõjutegurid, sh **survetegurid** (*pressures* - mõjuvad praegu) ja **ohutegurid** (*threats* - eeldatavalt lähima 12 a jooksul mõjuma hakkavad) – valiknimekiri 220 mõjutegurist
- **Kaitsemeetmed** – valiknimekiri 104 kaitsemeetmest
- **Tulevikuväljavaated** levila, pindala ning struktuuri ja funktsioonide säilimisele
- **Looduskaitselise seisundi hinnangud** levilale, pindalale, struktuurile ja funktsioonidele ja tulevikuperspektiividele ning neid kokkuvõttev **seisundi üldhinnang ja üldine trend**, samuti üldhinnangu ja trendi muutumise põhjused.
- Lisaks ka andmed **Natura võrgustikus** oleva elupaigaosa kohta – pindala ning heas seisundis oleva elupaiga pindala trend

Elupaigatüübi seisundihinnangu komponendid metsaelupaikade näitel (2019)

Kood	Kirjeldus	Levila	Pindala	Struktuur funkts.	Tulevik	Üldhinnang 2019	trend 2019
2180	Metsastunud luited	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	halvenev
9010	Vanad loodusmetsad	Soodne	ebapiisav	halb	ebapiisav	halb	teadmata
9020	Vanad laialehised metsad	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	halvenev
9050	Rohunditerikkad kuusikud	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	halvenev
9060	Okasmetsad oosidel	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	halvenev
9080	Soo-lehtmetsad	Soodne	Soodne	halb	ebapiisav	halb	stabiilne
9180	Pangametsad	Soodne	Soodne	Soodne	Soodne	Soodne	stabiilne
91D0	Siirdesoo- ja rabametsad	Soodne	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	ebapiisav	stabiilne
91E0	Lammi-lodumetsad	Soodne	Soodne	Soodne	Soodne	Soodne	stabiilne
91F0	Laialehised lammimetsad	Soodne	ebapiisav	ebapiisav	Soodne	ebapiisav	teadmata

EL elurikkuse strateegia aastani 2030 - eesmärgid

- Tagada, et elupaikade ja liikide kaitsestaatus ja -suundumus ei halvene ning et vähemalt 30% mittesoodsas seisundis elupaikadest ja liikidest saavutab 2030. aastaks **soodsa kaitsestaatus** või näitab **positiivset suundumust**. (Seisundi parandamise lubadus)
- Kaitsta õiguslikult vähemalt 30% ELi maismaast ja 30% ELi merealadest ning lõimida üleeuroopalisse loodusvõrgustikku ökoloogilised koridorid. Kaitsta rangelt vähemalt kolmandikku ELi kaitsealadest, sealhulgas kõiki ELis veel alles olevaid **loodus- ja põlismetsi**. (Kaitsealade lubadus)
- Esitada ettepanek ELi õiguslikult siduvate looduse **taastamise eesmärkide** kohta; taastada 2030. aastaks olulised kahjustatud ja süsinikurikaste ökosüsteemidega alad (Looduse taastamise kava).

Loodusdirektiivi aruanne ja märgade metsade kava

- **Soodne võrdluspindala** = pikaajaline eesmärk:
Elupaigatüüpi soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) on säilinud vähemalt 55 000 ha, siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) on säilinud vähemalt 63 000 ha, lammi-lodumetsad (*91E0) on säilinud vähemalt 6000 ha ja laialehised lammimetsad (91F0) on säilinud vähemalt 2000 ha.
- **Ohutegurid:** turbalasundi hävimine pikaajalistel kuivendusladel, puistu struktuuri ja alustaimestiku teisenemine, looduslike veekogude kadumine ja muutumine, kuivendussüsteemide ehitamise, maaparandushoiutööde ja taristu rajamisega seotud kuivenduse mõju, raied ja metsakultuuride rajamine, ümbritsev maakasutus, kliimamuutused, külastuskoormus
- **Kaitsemeetmed:** optimaalse kaitsekorra kehtestamine, looduslikkuse taastamine, kaardistamine

EL elurikkuse strateegia seisundi parandamise lubadus

- **Seisundi parandamine:** soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0); aga ka märgade metsadega seotud liigid näiteks metsis, teder, laanepüü, harivesilik jt.
- **Halvenemise peatamine:** uhtlammimetsad (91F0); samuti märgade metsadega seotud liigid, näiteks laialehine nestik, rohukonn jt.

Tänan kuulamast!

